نیشانەیەکی بنبەست لە بزوتنەوەی کوردایەتیدا..
عوسمانی حاجی مارف

هەوشاندنەوەی خەباتوبەرەنگاری کوردەکانی سوریا و هێزەکانی سوریای دیموکرات "هەسەد"، هەروەها تێکدانیان بە دامەزراوە دەوڵەتیەکانی دیمەشق، تەنها قۆناغێکی تێپەڕین نیە لە شێوەی سوریادا، بەڵکو کۆتاییهاتنی سەردەمێکی سیاسی و سەربازی هێزە کوردیەکانە، کە زیاتر لە دە ساڵی خایاندووە. لەم بارەیەوە پرسیاری بنچینەیی ئەوە نیە کە ئایا ئەو هێزانە باشە یان خراپ، بەڵکو هێزە کوردیەکان کە خۆیان بە خاوەنی مەسەلەی کورد دەناسێنن، پرسیار ئەوەیە ئەو مەسەلەیەیان چیان لێکرد، یان دوای ئەوەی دەستبەرداری بون، چی لە دەت و چی لێدەمێنێتەوە؟
مەزلوم عەبدی وەها نیشان ئەدات کە پرسی "خوێندن و پەروەردە بە کوردی" لە ئێستادا لە سەروی وتارەکانیەتی، جێختیشی لەوە کردووە کە ئەحمەد شەرع ئەم مافەی پاراستووە!
لەکاتێکدا ئەی گشتی خەڵکی کوردی سوریا چاوەڕوانی هەڵوێستی زیاتر بون لەسەر دەستکەوتە سیاسیەکانی دوای چەندین ساڵ لە شەڕ و ململانێ و قارەمانێتی و بەرەنگاربون و پێشڕەوی و سەرکەوتن وقوربانیدان، بەڵام ئێستا پرسی پەروەردە بە زمانی کوردی زاڵ بووە بەسەر گوتارەکانی عەبدیدا و بە دەستکەوتێکی سیاسی گرنگ چاوی لێبکرێت، کە لە چوار چێوەی رێکەوتنێکدا دوای قۆناغێکی دوور و درێژی حکومرانی سەربازی و بەرەوبەرایەتی سەربەخۆ، بەم سیناریۆیە چارەسەری مەسەلەی کورد لە سوریا دەناسێنن.
ئەزموونی دەسەڵاتی هێزەکانی سوریای دیموکرات و ئیدارەی خەسەری، گەر وەک دەرفەتێک و دەخێکی تایبەت سەیر بکرێت و هەڵبسەنگێنرێت، بە تەواوی سوودی بە مافەکانی خەڵکی و دەورو دەخاڵەتی خەڵکی لەدەسەڵاتی سیاسی و دیارکردنی چارەنوسیدا لەوەرنەگیرا. کەهەر بۆئاراستەی چەسپاندنی هێز و پێگەی جەماوەری دەکرا بگەڕێت بە سەکۆیەک و بنەمایەک و کەدەنگیەکی فراوانتری خەڵکی ناوچەکە، کە دەوریان لە ئایندەی سوریادا بنەخشاندایە، لە هەمانکاتدا دەیانتوانی هێزە جیاوازەکان لە دەوری دیدگایەکی هاوبەش کەبکاتەوە. بە تایبەتی کە ناوچە کوردیەکان دەورێکی مێژوویی و گرنگ و جیهانیان دی لە شەریان لەبەرامبەر داعشدا.

بەرامبەر دواتر بەستنەوەی دامەزراوە سیاسی و سەربازییەکان بە ناوەندی دەسەلاتەکەوە، کە ئەحمەد شەرع نوێنەرایەتی دەکات، چارنووسی دەوری خاڵکی کردە وابەستەی چارنووسی ئەو دەسەلاتە ناوەند و پاوانخوازە، کە بەخەی بریادەر و یەکلاکەرەوەی هەموو پرسەکە، تەواوی ناوەندی کەشکردنی سیاسی لەگەیدا دەگەڕێت. سروشتی پێکهاتەی هەسەدە و رابەرییەکەی و ئاکامەکانی ئەستای حاڵەتێکی سەرسوڕهێنەر نیە، ئاکامی مەژویەکە لە سروشت و ناوەرۆکی چینایەتی هەڵسورانی سیاسی بزوتنەوەی کوردایەتی.

لایەکی تر و پاداشەوە لەژێر سێبەری پشتیوانی ئەمریکادا، قورسایییەکی بەرچاوی بە هەسەدە بەخشی، لە هەمانکاتدا ئەمریکا لەهەر هەنگاو و گرانکارییەکدا سنووردار بوونی دەسەلاتی هەسەدەی دیاری دەکرد، کە تا کاتی رادەستکردنیان بە دەسەلاتی ناوەندی سوریا لە ژینگەیەکی ناوخەیی ناسەقامگیردا یاریان پێدەکردن. هاوپەیمانێ نەودەوڵەتییەکان لەسەر بنەمای ناکۆکی و ململانێیەکی درێژماوەی زلهێزەکان و گەلانی بەرژەوەندییەکان دامەزراون، لە سەر شەری داگیرکاری و دابەشکردنی ناوچەکان مایە دادنرێت، بۆیە هەرکەی وەک پێکەکە و هەسەدە و هەر هەرێکی ناوخەیی بزوتنەوەی کوردایەتی ناتوانن هەتا سەر لەو ململانێیەدا سود مەند بن، بەکو وەک هەر ئامرازێک بەکار دەهێنرێن، دواتر لەهەر تونددێچ و ئاوگۆڕکدا بەهای بەکار هەنانیان لەدەست ئەدەن.

لە دەخی ململانێی ئەستای زلهێزەکانی جیهاندا، کەشکە پشتبەستن و خەبەستنەوە بە هاوپەیمانییەکی دەرەکی نییە، چونکە دەخی ئەستای بالادەستی بەربەستاوی جیهانی سەرمایەداری لە دنیادا، هەر هاوپەیمانی و پشتیوانیێک هەرهەرێکی ناوخەیی پەنای بە دەبات، دەبێتە شکستهێنان لە وەرگەڕانی ئەو پشتیوانییە لە هەرێکی سیاسی ناوخەیەوە بە هەرێکی پاشکەی چەسپاو، کە بە ناچاری و بەردەوام دوای گەڕانی هەڵوەستی هاوپەیمانەکەی دەکەوێت.

لە هەنگاوێکی زەر چاوەڕوانکراودا، مەزڵوم عەبدی، هەڵوەشاندنەوەی هەرێکانی و تەکەڵبوونیان بە سوپای سوریا ڕاگەیاند. کە تورکیا لەسەرەکیی هەبوو، ئاگەرچی ناڕاستەوخەیش بوو. ئەنقەرە کە هەڕەشەی ئەپەراسیۆنی سەربازیی لە دژی گروپە کوردییەکان کردبوو، ئەستا پاداشتی ستراتیژییەتی خەی لەسەر بنەمای دیپلۆماسی و هاوئاهەنگی لەگەڵ واشنتن دەچنێتەوە.

لەژێر چاودێری بەونەی ئەمریکا و تورکیا، تورکیا کە هەڕەشەی دەستەوەردانی سەربازیی کردبوو، توانی لە ڕێگەی دیپلۆماسی و ڕێکەوتن لەگەڵ واشنتن ئامانجەکانی بەدیبهێنێت، ئەمەش گەڕانکاری لە ستراتیژی تورکیا سەبارەت بە ململانێی سوریا بەدیهێنا.

تورکیا کە لە مێژە بوونی هەبووە لە باکوری سوریا بە هێشتا بە سەر ئاسایشی نەتەوەیی خۆی دەزانێت، بە گەشبینیەکی وریایی لە ئاگایاندنی مەزلوم عەبدی، سەبارەت بە هەڕەشاندنەوەی هێزەکانی و تێکۆشەرانی بە سوپای سوریا، سەیری کرد. ئەنقەرە سانا پاپشتی خۆی بە یەکپارچەیی خاکی سوریا و دامەزراندنی دەوڵەتێکی بەهێز و مەرکەزی دووپاتدەکاتەوە. دەشێن، ئاوڕی لە سووریا دەداتەوە، دەکرێت وەک درێژکراوەی سیاسەتی ناوخۆی تورکیا سەیر بکرێت کە بە هەوەدان بە "تورکیای بە تیرەر" ناسراوە. هەروەها دەوترێت عەبدوڵا ئۆجالان ڕەچەڵەکی سیاسی ئێرانی لەم پرسیدا دیوە، هەر ئەم کێشەوا سیاسیە کاریگەری لەسەر پرسی سوریا و پەیوەندی ئیحمەد شەرع و مەزلوم عەبدی هەبووە، بەشداربووە لە دروستکردنی کێشکی گونجاو بە چارەسەری دانوستان نێک ئوبامەوبونەوەی سەربازی. ئەردۆغان، کە پێشوازی لە هەڕەشاندنەوەی هەسەد کرد و ڕایگەیاند، پەیوستە هەموان لە سوریا پێکەوە کاربکەن بە بنیاتنانی سوریایەکی نوێ دوور لە تیرەر و یەکگرتوو لە چوارچێوەی خاکێکیدا. ڕەنگە دراماتیکترین لایەنی ئەم پرسە، گەڕانی ڕیشەیی لە ڕەگەوی مەسەلەی کورد بێت لە سووریا. دوای دە ساڵ لە کەنترەکردنی ناوچە بەرفراوانکانی باکور و ڕۆژهەڵاتی سوریا و دامەزراندنی ئیدارەیەکی نیمچە سەربەخۆ بە "پشتیوانی ئەمریکا"، بەسادەیی هەسەدیان هەڕەشاندنەوە و تێکۆشووەنیان بە دامەزراوەکانی دەوڵەتی سوریای ئیحمەد شەرع ڕاگەیاند. ئەمەش بەشوەیەکی کاریگەر بە مانای بەهەمبونی خۆنی دامەزراندنی قەوارەیەکی ئازاد و سەربەخۆی کوردستانی سوریایە.

لە چوارچێوەیەکی پەیوەندیداردا، مەزلوم عەبدی ڕایگەیاند کە سەرکردایەتی کورد بە لەبەرچاوگرتنی ئاوڕی کە بارودۆخکان گۆڕاوە و وەتەکە چووتە قۆناغێکی نوێ کە تایبەتمەندە بە "ئاشتی و بەشداریکردن"، بەیە بەیاری دەستپێکردنی پرسەی تێکۆشووەنی تواو لەگەڵ دەوڵەتی سوریا داوە. ئەم لێدوانانە ئاماژەن بە ئاوڕی گوایە بەیاری هەڕەشاندنەوەی هەسەد و"خەبەرەوبردن و خەسەری" لە قۆناغەتێکی ناوخۆیی کوردەوە سەرچاوەی گرتووە کە قۆناغی نوێ لە سوریا پێویستی بە پێناسەکردنەوەی پەیوەندی لەگەڵ دیمەشق هەیە، بەدوورکەوتنەوە لە ململانێی چەکداری. واتە پەیوەندی لەگەڵ دیمەشقکدا، کە گروپێکی پاشماوەی داعش جێوی حوکمرانی گرتووە بەدەستەوە.

گرنگترین لایەنی ئەم پرسیە دەورو هەوەستی ئەمریکایە، دوای دە ساڵکی تواو لە پاپشتی ڕاستەوخۆ بە هەسەد وەک هاوبەشکی سەرەکی لە شەڕی دژ بە داعش، واشنتۆن ئەستا پشتگیری لە

هەوشاندنەوەی ئەو هەزانە و تێکچەکردنیان لەگەڵ سوپای سوریا دەکات. چۆن دەتوانرێت ئەم گەمانکارییە ڕوون بکرێتەوە؟
ئەمریکا کە جارێکی یەکلاکەرەوەی لەم بابەتەدا بینیوە، هێگریکرد لە ئەپراسیۆنێکی سەربازی تورکیا بە سەر هەسەدە، ئەگەر گەرانتی ئەمریکا نەبوایە تورکیا دەستی پێدەکرد، واشنتۆن لەچەگەی تەم باراک نەردەی خۆیەوە کاریکرد بە پێکردنەوەی کەلێنی نێوان ئەنقەرە و دیمەشق و هەسەدە.
واشنتۆن بەئاگاداری ئەنقەرە ساڵانێکی زۆر پاڵپشتی لە هەسەدە کرد، بەڵام گەمانکارییە جیۆپۆلەتیکیەکانی دوای ڕووخانی ژەمی سوریا و پشتیوانی ئەمریکا و تورکیا لە ئەحمەد شەرع، دواتر ئەمریکای ناچارکردووە پابەندی خواستی ئەنقەرە بێت بە دورکەوتنەوە لەهەسەدە و لایەنە کوردیەکان. بە تایبەتی کە بەرەنگاربوونەوەی داعش تاادەیێکی زۆر کەتایی هاتووە، لەهەمانکاتدا ئێستا ئەو دەورە زیاتر سپێردراوە بە حکومەتی ئێستای دیمشق، کە وەها نیشان ئەدات ئامادەیە بەرپرسیارێتی ئەمنی سوریا لە ئێستە بگرێت و پابەندی بەرژەوەندی و سیاسەتکانی ئەمریکا دەبێت.
لەلایەکی تریشەوە تورکیا و سعودیە و هەندێک وڵاتی دەستی سوریا سەرکەوتوو بوون لە قەناعەتپێکردنی واشنتۆن کە سوریایێکی سەقامگیر دەتوانێت هێڵێکی بەرچاو بگەڕێت لە گەیشتن بە سەقامگیری ناوچەکە و بەرپەرچدانەوەی پلانەکانی ئێران، بەتایبەتی کە سوریایێکی نوێ نابەتە مەترسی بە سەر ئیسرائیل. هەروەها واشنتۆن چیتر گوێ بە حکومەتی تونددەوی ئیسرائیل نادات و ئێستا لە چوارچێوەی دیدگایێکی نوێ بە سەقامگیری ناوچەکە دەرفەت دەدات بە سوریایێک کە پاشکەی خۆیەتی.
وا دیارە واشنتۆن گرێو لەسەر سوریایێکی نوێ دەکات کە هاوبەشی بەرەنگاربوونەوەی نفوزی ئێران بێت. لە ژێر چاودێری بوونەی ئەمریکا و تورکیا. تورکیا کە هێشەی دەستوەردانی سەربازیی کردبوو، توانی لە چەگەی دیپلەماسی و هێکوتن لەگەڵ واشنتۆن ئامانجەکانی بەدیبهێنێت، ئەمەش گەمانکاری لە ستراتیژی تورکیا سەبارەت بە ململانێی سوریا بەدیهێنا. لەهەمانکاتدا بە شێنەیی نەخشەکانی بەناوی بانگەشەی تورکیای بە تیرەر لەبەرامبەر پەکەکە و هەزە کوردیەکانی سوریا بەرەوە دەبات، کە هەوئەدات بە بەدەستهێنان و چەسپاندنی پگەیەکی فراوانخوازی لە ئایندەی ڕژهەاتی ناوڕاستدا.
ئەم واقعیەتە لە ئاوگەری ناوچەکە و مانەوەی دەخی ناسەقامگیری سیاسی ناوچەکە و بەردەوامی ململانێ و پێوەندی ئاەز و پێچیدەی نێوان ئەمریکاو ئێران، بزوتنەوەی کورداێتی بەگشتی لەدەورانێکی

چەقبەستو و بنبەست و چاوەروانیدا راگرتووە، کە سەرتاکەی لەباری عەمەلیەوە بە پاشکشەی پگەی بزوتنەوەی کوردایەتی لە سوریا رەنگیدایەوە!.

عوسمانی حاجی مارف